

inimicus tibi inuidens: sanctis tuis studiis aduersari: vt tuæ præcipiat meritum sanctitatis. Primo nanque conatur mentis tuæ domicilium variis exagitatione tentationibus, aut hebetudine obnubilare: quatenus ex his impulsioibus tuo perturbatus animo nequeas cogitare quod prius quietus meditando dulciter gustare consueueras: ac per hoc affectus rædiorum vsum actumque deferas meditando. Hac machinatione aduersarij, qui plurimi prostrati fuere: arbitantes se magis placere Deo, si lectionibus, vel operibus manuum occupentur, quam si reluctantes contra seipos, mentis suæ sterilitatem meditando, & orando abigere contendant. Horum deceptorum deliberatio profusa ab orationis placida tranquillitate eos abstrahens, in turbulento mari diuersarum inutilium cogitationum naufragare cogit. Quod si hac nil se viderit arte proficere versutus hostis, simplicitatem studet irridere meditantis: & hoc meditationis sanctum opus tuum, nouitiorum asserit esse principia: verendumque fore suggerit, vt post diuturnam in via Dei conuersationem nouitiorum debeas exercitia sectari. Ita sudat inuentor malorum diabolus, vt hac palliata decipula seductus subtiliora & magis profunda quaras, quam tibi conueniant: in quibus nihil proficias: imò tua merito elatione prostratus amittas quod dulciter vilitate tenebas. His itaque edoctus paginis, ò noue Christi miles, qui cupis Deo feliciter inhaerere: vide ne villo modo à consueto meditando frangaris modo. Non hebetudo mentis, non tentationum infestatio, non inimici qualiscunque suggestio à consuetudine diuellat meditando. Si enim memoratas constanter superaueris tentationes, tanquam triumphator egregius in latissima orationis campum misericorditer prouerhis.

*Quod magni periculi sit officium presidium: & quod solerter considerare debent qualiter circa annum-
quenque se habere oporteat: & qua via sibi
commisiss ad per se etionem dirigant
nec non quod multa sint me-
ria illorum, qui vtiliter præsent.*

CAP. IX.

Abent hoc proprium, qui medicinae arti inferuiunt: & corporum moriturorum moluntur parare remedia, vt quum ceperint visitare ægrotum, non ex ipsius morbi causam, originem, naturamque indagare non desinant: quatenus habita horum que præacta sunt agnitione, valeant opportuna languenti irrogare subsidia. Nam difficulter quod ignoratur, curatur malum. Hac nimis prudentia, hoc medicandi ingenio pollere debent, qui animarum profectibus deputati sunt: & qui nouitiorum introducendorum in viam Dei funguntur officio. Primo, & præ omnibus studeant naturas, mores, ac singulorum sibi commissorum desideria diligenter agnoscere, vt postea vnicuique possint congrua inferre antidota. Non enim omnia vno medicaminis genere sanantur corpora, neque cuncta animæ pari institutione purgantur. Propterea in aequali modo sicut expedite censetur dirigenda sunt, vt in virtutibus crescant. Ideo graui-

ter errauerunt, qui in dirigendis animabus ducatum habentes, in hac discretionis regula esse neglexerunt. Per sepe ex admonitione in experti ducis, in baratrii deductus est desperatio deserta. Nonnumquam etiam ex imprudentia pastoris ij qui ad summam virtutum arcem, & perfectionis fastigium facile conscendissent: euanuerunt nil de fuga proficientes, conuersatione: & quod deterius est, à sancto proposito resiliunt. Terra etenim quæ sagaci excolitur agricultoris manu, vberem producit ex se fructum. Si autem hæc eadem negligentia tradatur ac nescienti operario, repente viticis repletur & vepribus. Qui legit, intelligat. Proinde onus graue & valde formidabile esse comprobatur animarum regimen. Sed heu hodie à multis desideratur, quaritur, emittur, & absque timore obtinetur: quia quale sit, ignoratur. Attendit huiusmodi præsentia, nec futura prospiciunt. Magni existimant, si præponantur cæteris, si aliis imperent, si honoribus extollantur. Gaudent iuxta domini sententiam vocari ab hominibus rabbi, & à subditis vt patres venerari. Attendunt quid æstimetur, nõ quid sint: nec considerant ipsi elatione tumidi, mente cæcati, intentione corrupti, & moribus perditii, quam sit breue ipsorum gaudium, quam formidabilis status, quam fugitui honores. Nam tanquam somnium surgentium de stratu est vita hæc, & omnis illius delectatio ad instar puncti. Labitur enim quum tenetur, amittitur quum possidetur. Nihil in ea stabile, nil mundum, nil securum, nihil que æstimatione dignum. Quo autem dulcius tenetur, eo durius ac laboriosius relinquatur: & quanto quis in ea sublimior fuerit, tanto maiora ab eodem exiguntur. Teste nanque scriptura. Iudicium durissimum fiet iis qui præsent. Venient quippe, venient dies, quando dominus Iesus viuorum iudex & mortuorum à singulorum inquireret munitissimam rationem donorum. Vnusquisque nanque pro se redditus est rationem: prælati verò pro seipis, & pro commissis responderent cogentur. Si autem pro se vix reperit, qui satisfaceat re valeat: quomodo qui præsent, pro se & pro multis? Stabant omnes: præcipue tamen animarum duces ante Christi tribunal: & ibi de operibus, de omissionibus, de verbis, de cogitationibus, de intentionibus, de affectibusque fiet interrogatio vniuersalis. A pastoribus autem exigetur si doctrina, exæplis, & sollicitudine lucra quesierit animarum. Nam à Deo ideo præpositi sunt, vt subiectorum insistant profectibus: & emendatioribus reddant Christo, quos acceperunt ab ipso. Propterea merito pœnas luert pro negligentis, & pro subditorum delictis, si dissimulasse, si tacuisse, si non clamasse, aut non orasse fuerint deprehensi. Si qua verò ouicula ex ipsorum errauerit perieritque incuria, tunc ipsius sanguis de eorum extorquebitur manu. Proinde debent sine interuallo admonere verbis, redarguere in re pationibus, ac tertere minis: quatenus omnes sub ioris diuini timoris coerceant, & quantum in ipsis est cunctos saluificent. Vniuersis quoque vt sint speculorum sanctitatis, virtutis exemplum, & morum forma, necesse est. Nec tamen desistere debent, quin domino assistant in oratione: & lacrymis humilibus, ac deuotis supplicationibus Dei exorent clementiam, vt ipsis sapietiam tribuat, & prudentiam ad bene gubernandum commissos. Subditis autem gratiam obediendi, & tolerantiam perseverandi.